

Vaasan hallinto-oikeus

Diaarinumero 00046/19/5115

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

17.1.2022

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **24.1.2022 (7 pv)**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 17.1.2022 nro 22/0001/1, valitus ympäristölupa-asiassa / Ympäristöluvan myöntäminen Rynkäisten turvetuotantoalueen toimintaan, Honkajoki

Luvan hakija

Veikko Asukas Ky

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuultus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **17.1. – 23.2.2022** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. **Valitusaika päättyy 23.2.2022.**

Vaasan hallinto-oikeus**Päätös**

Antopäivä

17.01.2022

Päätösnumero

22/0001/1

Diaarinumero

00046/19/5115

Asia

Valitus ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakija

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Luvan hakija

Veikko Asukas Ky

Päätös, johon on haettu muutosta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 14.12.2018 nro 198/2018/2

Aluehallintovirasto on myöntänyt Veikko Asukas Ky:lle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan Rynkäisten turvetuotannolle Kankaanpään kaupungin Honkajoella Karvianjoen vesistöalueella hakemukseen liitetyn suunnitelman ja sen täydennysten mukaisesti siten muutettuna kuin lupamääräyksistä ilmenee. Tuotantoalueen pinta-ala auma-alueineen on noin 10,7 ha.

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen noin 1,0 hehtaarin suuruiselta alueelta varsinaisen turvetuotannon osalta asutukselle aiheutuvien kohtuuttomien pöly- tai meluhaittojen estämiseksi. Laskeutusallas, pumppausallas ja lietteenlajitysalue voivat jäädä alueelle, mutta ne on siirrettävä pintavalutuskentän itäkulmaan mahdollisimman lähelle tuotantoaluetta.

Aluehallintoviraston päätös sisältää lupamääräykset 1–17, joista määräykset 1–6, 13–14 ja 16 kuuluvat seuraavasti:

Päästöt vesiin

1. Turvetuotantoalueen vedet on johdettava hakemuksen liitteenä 7 olevan 4.1.2017 päivätyn kartan mukaisesti vesienkäsittelyrakenteiden jälkeen laskuojan kautta Rynkäjokeen.

Osoite

Korsholmanpuistikko 43
PL 204
65101 VAASA

Puhelin

02956 42611

Telekopio

02956 42760

Sähköposti

vaasa.hao@oikeus.fi

2. Tuotantoalueen vedet on johdettava 24.10.2018 aluehallintovirastoon saapuneen vastineen liitteen 01 mukaisesti sarkaojarakenteiden, virtausta säättävien patojen ja laskeutusaltaan kautta sekä käsiteltävä ympärivuotisesti pintavalutuskentällä.

Pintavalutuskentällä olevat ojat on tukittava vähintään kolmen metrin pituisilla ojatukoksilla soveltuvalla pintavalutuskentän ulkopuolelta tuodulla materiaalilla riittävän lyhyin välein kentän kaltevuuden perusteella. Pintavalutuskenttä on rakennettava siten, että töiden haitalliset vaikutukset vesistöön jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Pintavalutuskenttää rakennettaessa ei saa tarpeetomasti vahingoittaa alueen kasvillisuutta. Veden jakautumisesta tasaisesti koko pintavalutuskentälle on huolehdittava reikäputkilla tai vain pintakerrokseen kaivetuilla ojilla. Reikäputkien ja ojien yksityiskohtaisessa sijoittamisessa on hyödynnettävä alueelta mittauksin hankittavaa tarkkaa korkeustietoa. Reikäputkien ja ojien paikkoja on tarvittaessa muutettava.

Sarkaojien päissä on oltava lietesyvännys, lietteenpidätin ja päisteputket. Kokoojajiin on rakennettava virtausta säätelevät padot. Laskeutusaltaassa on oltava pintapuomit ja purkupään virtaamaa padottava rakenne. Laskeutusaltaan ja pintavalutuskentän on oltava mitoitusohjeiden mukaisia.

Auma-alueen ja ojien välissä on oltava suojakaista, joka estää turpeen joutumisen ojiin.

Tuotantoalueen ulkopuoliset valumavedet on johdettava tuotantoalueen ja vesienkäsittelyrakenteiden ohitse eristysojissa, joissa on oltava lietesyvännys. Eristysojia kaivettaessa on käytettävä kaivukatkoja ja vedet on johdettava pintavaluntana vesistöön, jos se on mahdollista.

3. Pintavalutuskentällä on saavutettava vuodesta 2021 alkaen vähintään seuraavat puhdistustehot:

Kiintoaine	50 %
Kokonaisfosfori	35 %
Kokonaistyyppi	20 %

Puhdistusteho lasketaan laskeutusaltaan jälkeen ennen pintavalutuskenttää ja sen jälkeen määritettyjen pitoisuuksien vuosikeskiarvoista häiriötilanteet mukaan lukien.

Jos puhdistustehon raja-arvoja ei saavuteta, mutta pintavalutus-kentältä lähtevän veden kokonaisfosforipitoisuus on yksittäisellä näytteenottokerralla ollut alle 40 µg/l, kokonaistyyppipitoisuus alle 800 µg/l tai kiintoainepitoisuus alle 4 mg/l, voi luvan haltija jättää kyseisen parametrin näytteen-ottokerran tulokset pois puhdistustehon vuosikeskiarvoa laskettaessa.

4. Jos pintavalutuskentällä ei tarkkailun perusteella saavuteta lupamääräyksessä 3 asetettuja käsittelyvaatimuksia, luvan haltijan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin vesienkäsittelyn parantamiseksi ja ilmoitettava tehtävistä toimenpiteistä kirjallisesti Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Honkajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Jos lupamääräyksessä 3 asetettuja käsittelyvaatimuksia ei saavuteta seuraavanakaan

vuonna, luvan haltijan on toimitettava sitä seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä aluehallintovirastolle vesienkäsittelyn tehostamista koskeva suunnitelma, jonka perusteella aluehallintovirasto voi muuttaa tai täsmentää lupaa ja lupamääräyksiä.

5. Uudet vesienkäsittelyrakenteet on tehtävä 30.6.2019 mennessä. Niiden valmistumisesta on ilmoitettava ennen käyttöönottoa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Vesienkäsittelyrakenteisiin saa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia muutoksia, jotka eivät vähennä niiden tehoa.

6. Vesienkäsittelyrakenteet ja ojastot on pidettävä jatkuvasti toimintakunnossa ja niiden toimivuus on tarkastettava säännöllisesti.

Laskeutusaltaat, sarkaojat ja lietesyvennykset on puhdistettava ainakin kerran vuodessa tuotantokauden päätyttyä ja aina muulloinkin tarpeen vaatiessa. Reuna- ja kokoojaojat sekä kivennäismaahan kaivetut ojat on tarkastettava ainakin kerran vuodessa ja puhdistettava tarvittaessa.

Laskeutusaltaista, lietesyvennyksistä ja ojista poistettava liete on sijoitettava siten, ettei se pääse vesistöön.

Tarkkailut

13. Käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava tämän päätöksen liitteenä 3 olevan suunnitelman mukaisesti.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarkentaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta, tarkkailun kattavuutta tai aiheuta kohtuuttomia lisäkustannuksia.

14. Vesistötarkkailu on toteutettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla ja tarkkailusuunnitelma on toimitettava viranomaisen hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Kalataloustarkkailu on tehtävä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla ja tarkkailusuunnitelma on toimitettava viranomaisen hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Vesistötarkkailun vuosiraportit on toimitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sähköisesti luvan valvojan käyttämän tietojärjestelmän kautta ja annettava tiedoksi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle sekä Honkajoen ja Siikaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille. Kalataloustarkkailun tulokset on toimitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle ja ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Honkajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Karvianjoen kalastusalueelle. Tarkkailujen tulokset on vaa-

dittaessa annettava niiden nähtäväksi, joiden oikeuteen tai etuun tiedot saattavat vaikuttaa. Tarkkailutulosten yhteenvedoissa on esitettävä tarkkailussa esiintyneet epävarmuustekijät sekä analyysissä ja tulosten laskennassa käytetyt menetelmät.

Kalatalousmaksu

16. Luvan haltijan on maksettava vuosittain maaliskuun aikana 200 euroa kalatalousmaksua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskelle käytettäväksi vesistöön johdettavien päästöjen vaikutusalueen kalastolle ja kalastukselle aiheutuvan haitan ehkäisemiseen.

Ensimmäinen maksu on suoritettava kuukauden kuluessa kuntoonpanon aloittamisesta siltä vuodelta, jona kuntoonpano aloitetaan.

Kuntoonpanon aloittamisesta on ilmoitettava etukäteen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviran-omaiselle.

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa lausunut muun ohella seuraavasti:

Rynkäisten turvetuotantoalue on uusi tuotantoalue, joka on metsäojitettu. Alueen luonnontila on ojitusten vuoksi merkittävästi muuttunut eikä lupaharkinnassa ole ollut tarpeen soveltaa turvetuotannon sijoittamista koskevia ympäristönsuojelulain 13 §:n 1–3 momenttien säännöksiä. Tuotantoalueella tai toiminnan vaikutusalueella ei ole luonnonsuojelulain perusteella erityistä suojelumerkitystä omaavia lajeja tai luontotyypppejä. Toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettua erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista.

Kaikki kuivatusvedet käsitellään pintavalutuksella. Vesien käsittely täyttää parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset Rynkäisten olosuhteissa.

Kalataloudelle aiheutuvia haittoja ehkäistään kalatalousmaksulla tehtävillä toimenpiteillä.

Toiminta ei sijoitu kaavamääräysten vastaisesti.

Aluehallintovirasto katsoo, että ottaen huomioon tuotantoalueen rajoittaminen ja tuotannossa käytettävät vesienkäsittelymenetelmät, hanke ei estä Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaan liitettyssä Karvianjoen pintavesien toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 esitettyjen tavoitteiden toteutumista.

Kun otetaan huomioon Rynkäisten turvetuotantoalueen ja sen ympäristön tila ja käyttö, turvetuotannosta tämän lupapäätöksen mukaisesti toteutettuna ei yksin tai yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheudu luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän virkistys- tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista eikä eräistä naapurussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Lupamääräysten 1–6, 13–14 ja 16 perusteluja

Vesistöön joutuvien päästöjen rajoittamiseksi määrätään käytettäväksi parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöä, minkä vuoksi ovat tarpeen määräykset 1–6.

Lupamääräyksessä 3 vesienkäsittelyrakenteelle on annettu puhdistustehorajat. Koska tuotantoalue/pintavalutuskenttä on uusi eikä aikaisempaa päästötarkkailuaineistoa ole käytettävissä, ei pitoisuusrajojen asettaminen ole mahdollista. Hakijalla on mahdollisuus tehdä esitys tehorajojen muuttamisesta pitoisuusrajoiksi myöhemmin, kun tarkkailutietoa on riittävästi saatavilla.

Vesienkäsittelymenetelmän toimivuuteen liittyy epävarmuustekijöitä. Lupamääräyksellä 4 varmistetaan, että vesienkäsittely toimii lupamääräysten mukaisesti.

Luvan haltijan on oltava selvillä toimintansa päästöistä ja niiden vaikutuksesta ympäristöön. Lupamääräyksien 13 ja 14 tarkkailu- ja raportointimääräykset ovat tarpeen valvontaa varten. Vesienkäsittelyn toimivuutta on tarkkailtava niin, että tarkkailun perusteella voidaan valvoa, toteutuvatko käsittelylle lupamääräyksessä 3 asetetut käsittelyvaatimukset. Tarkkailun perusteella valvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää toimenpiteitä pintavalutuksen ja muun vesien käsittelyn puhdistustehon parantamiseksi. Vuosittain tehtäviin yhteenvetoraportteihin sisällytetään selostukset vesien käsittelyssä havaituista puutteista, jo tehdyistä toimenpiteistä niiden poistamiseksi ja suunnitelma tulevista parannustoimenpiteistä.

Lupamääräys 16 on tarpeen kalataloudelle aiheutuvien haittojen estämiseksi. Kalatalousmaksun suuruutta määrittäessä on otettu huomioon turvetuotannosta aiheutuvien päästöjen suuruus ja vesistössä ilmenevien vaikutusten laajuus sekä vesistön kalataloudellinen arvo.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (ELY-keskus) on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan siltä osin kuin päätöksellä on myönnetty ympäristölupa turvetuotannon harjoittamiseen noin 10,7 hehtaarin suuruisella alueella.

ELY-keskus on uudistanut vaatimuksensa perusteeksi asiassa aiemmin aluehallintovirastolle esittämänsä sekä lisäksi esittänyt perustelunaan muun muassa seuraavaa:

Aluehallintovirasto on myöntänyt 14.12.2018 Rynkäjoen valuma-alueelle yhteensä viisi turvetuotannon ympäristölupaa, joista Rynkäisten, Paulaluodonkeitaan ja Jukunpuskan turvetuotantoalueet ovat kokonaan uusia turvetuotantoalueita. Niiden yhteispinta-ala on 88 hehtaaria ja ELY-keskus on valittanut kyseisistä alueista vesienhoidon tavoitteiden toteutumisen turvaamiseksi sekä muilla valituksista ilmenevillä perusteilla. Vaikka kutakin hanketta arvioidaan erikseen, tulee kaikkien uusien tuotantoalueiden yhteisvaikutukset vesistöön ottaa päätöksissä huomioon. Täten myös valitukset tulisi käsitellä yhdessä.

Toiminnan vesistövaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa on ympäristönsuojelulain 51 §:n mukaisesti otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (vesienhoitolaki) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Mainitun lain mukaiset vesimuodostumien tilatavoitteet ovat sitovia ja niistä voidaan poiketa vain laissa erikseen todetuissa tilanteissa.

Vesienhoidon tavoitteena on pintavesien hyvä ekologinen ja kemiallinen tila viimeistään vuoteen 2027 mennessä. Tilan luokittelun yksikkönä on vesimuodostuma ja hyvä tila tulee saavuttaa kaikissa vesimuodostumissa. Pintavesimuodostuman ”tilan huononeminen” on kyseessä heti, kun yhdenkin vesipuitedirektiivin liitteessä V tarkoitetun laadullisen tekijän tila huononee yhdellä luokalla.

Voimassa olevassa ekologisessa luokittelussa Samminjoen tila on arvioitu hyväksi, mikä antaa liian hyvän kuvan joen tilasta. Muun muassa pohjaeläimet eivät ole herkkiä veden kohonneille ravinnepitoisuuksille. Vedenlaadun muutujat kokonaisfosfori- ja kokonaistyyppipitoisuus osoittivat sen sijaan tyydyttävää ekologista tilaa ja näistä kokonaisfosforipitoisuus oli jopa lähellä välttävää luokkaa.

Suomen ympäristökeskus on tehnyt luokitteluindeksien laskennan pintavesimuodostumien uutta ekologisista luokittelua varten ja tiedot on tuotu ympäristötiedon hallintajärjestelmään (Hertta), jossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tarkistavat ja vahvistavat luokituksen. Uusi luokittelu perustuu vuosien 2012–2017 aineistoihin. Samminjoen luokitteluaineistossa keskimääräinen pintaveden kokonaisfosforipitoisuus on ollut 63 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuus 1 006 µg/l, kun ekologisesti hyvässä tilassa kokonaisfosforipitoisuuden tulisi olla enintään 40 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuuden enintään 900 µg/l. Kokonaisfosforipitoisuus on uudessa luokittelussa pudonnut luokkaan välttävä, koska ravinnetaso on noussut edellisestä luokittelukaudesta. Jo nykyisen valuma-alueella harjoitetun turvetuotannon ja muun ihmistoiminnan seurauksena joen ekologinen tilaluokka on vaarassa pudota. Samminjoen vesimuodostuma ei siedä enää yhtään lisää ravinnekuormitusta.

Rynkäjoen ainoat vedenlaatutiedot ovat vuoden 2018 toukokuun lopusta, mutta alueen jokivesissä kokonaisfosforipitoisuudet ovat kesällä aina huomattavasti suurempia kuin toukokuussa. Rynkäjoen fosforitaso on arvioitavissa tyydyttäväksi tai välttäväksi. Etenkin latvavesien ravinnetaso on tärkeä alapuolisen vesistön tilaan vaikuttava tekijä, ja Rynkäjoen ravinnetaso tulee kasvamaan valuma-alueen uusien tuotantoalueiden myötä.

Aluehallintoviraston päätöksen mukainen uusi turvetuotanto estää vesien hoidon ja vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Luvassa sallitun toiminnan keskeinen ympäristövaikutus on kuormitus Rynkäjokeen ja siitä edelleen Samminjokeen. Luvan mukainen toiminta lisäisi alapuolisen vesistön ravinne- ja kiintoainekuormitusta siinä määrin, että sen vaikutusalueella olevan Samminjoen ekologisen hyvän tilan uudelleen saavuttaminen vaarantuisi. Sellaiselle hankkeelle, joka voi aiheuttaa pintavesimuodostuman tilan huononemisen tai vaarantaa ympäristötavoitteiden saavuttamisen ei voida vesienhoitolain ja vesipuitedirektiivin mukaan lupaa myöntää (esim. KHO/6204/2017).

Vesienhoitosuunnitelmaan liittyvässä Karvianjoen pintavesien toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 on jo tunnistettu, että Samminjoen hyvä tila on vaarassa huonontua. Tämä on otettava huomioon lupia myönnettäessä, koska vesimuodostumien tilan ei pidä heikentyä ja ravinnekuormitusta pitää vähentää. Toimenpideohjelmassa on esitetty, että Karvianjoen pääuoman valuma-alueella vesistöön kohdistuvaa fosfori- ja typpikuormitusta on vähennettävä 30–50 % nykyisestä. Otamonjoen alueelle, johon Samminjoen valuma-aluekin kuuluu, esitetään 10–30 % vähennystarvetta kokonaisfosforille.

Samminjoen alueen turvetuotannon kokonaistilanteen arvioimiseksi on alla oleviin taulukoihin koottu tietoja turvetuotannon pinta-aloista nykyisin ja arviot pinta-alojen tulevasta muutoksista. Taulukoissa ilmaisu "tuotannossa nyt" käsittää kaikki ympäristöluvan saaneet ja ilman ympäristölupaa toimivat turvetuotantoalueet Samminjoen ja Rynkäjoen valuma-alueella. Näiden pinta-aloissa on otettu huomioon tuotannosta jo poistuneet lohkot.

Taulukkojen "Tuotannossa kohta" sarake sisältää kaikki nykyisin tuotannossa olevat tuotantoalueet sekä sellaiset jo ympäristöluvan saaneet alueet, jotka edelleen odottavat kuntoonpanoa (Ketistönkeidas lupanro 197/2014/2 ja Aittomäenkeidas lupanro 104/2017/2). Viimeinen sarake "Tuotannossa uusien lupien myötä" sisältää näiden lisäksi kaikki kolme 14.12.2018 ympäristöluvan saanutta uutta tuotantoaluetta.

Tämän valituksen kohteena olevan ympäristöluvan mukainen tuotantoalue kattaa noin 0,17 % Rynkäjoen valuma-alueesta ja 0,06 % koko Samminjoen valuma-alueesta.

Taulukko 1: Tuotannossa olevien ja tuotantoon tulevien turvetuotantoalueiden yhteispinta-alat Samminjoen alueella sekä siihen vetensä laskevilla valuma-alueilla (va).

	Tuotannossa nyt [ha]	Tuotannossa kohta [ha]	Tuotannossa uusien lupien myötä [ha]
Rynkäjoen va	288	339	428
Rynkäjoen va+Samminjoen yläosan a yhteensä	434	533	621
Koko Samminjoen va	545	643	732

Taulukko 2: Tuotannossa olevien ja tuotantoon tulevien turvetuotantoalueiden pinta-alojen osuudet valuma-alueista.

	Tuotannossa nyt [%]	Tuotannossa kohta [%]	Tuotannossa uusien lupien myötä [%]
Rynkäjoen va	4,57	5,38	6,78
Rynkäjoen va+Samminjoen yläosan a yhteensä	2,83	3,47	4,04
Koko Samminjoen va	2,93	3,46	3,94

Tuotantoalueen kasvua olisi kokonaisuudessaan tulossa Rynkäjoen ja Samminjoen yläosan muodostamalla alueella + 43 % (2,8 % → 4,0 %), minkä johdosta alueella arvioitu kuormitus lisääntyisi kiintoaineessa 11 %, fosforissa 38 % ja

tydessä 32 %. Kuormitusarvioissa on huomioitu tuotannossa olleiden Huidan-keitaan ja Sorvarinsaaren uusien ympäristölupien vaikutus kuormituksen pienentymiseen jatkossa.

Turvetuotannon kuormitusta Samminjoen valuma-alueella on jo nyt liikaa, jotta Samminjoen hyvä ekologinen tila säilyisi jatkossa ja näin ollen kuormitusta pitää vähentää vesiensuojelusuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Uuden kuormituksen lisääminen ei siis ole mitenkään perusteltua.

Weserin tuomion (EUTI C-461/13) mukaisesti yhdelle hankkeelle ei voida myöntää ympäristölupaa, mikäli sen vaikutuksesta jokin vesistön laadullisen tekijän tila laskisi. Tämä voi käytännössä kuitenkin tarkoittaa esimerkiksi turvetuotannon kannalta sitä, että on helpompaa saada ympäristöluvat usealle pienemmälle tuotantoalueelle, koska niiden ympäristövaikutukset harvoin tulevat yhtä aikaa tarkasteluun. Mikäli samalle valuma-alueelle haetaan useita ympäristölupia, tulee vaikutuksia aidosti tarkastella yhdessä. Muutoin päädytään tilanteeseen, jossa hankealueita pilkotaan pienemmiksi lupaprosessin helpottamiseksi.

Turvetuotantoalueelta tulevien virtaamien vaihteluiden ja vesistökuormituksen vaikutusten arvioimiseen liittyy kaiken lisäksi merkittäviä epävarmuuksia. Esimerkiksi kiintoaineen määrän arviointi ominaiskuormituslaskelmissa sekä vesistötarkkailuissa perustuu vanhaan määrittämenetelmään, jonka on todettu aliarvioivan valumavesien todellista kiintoainepitoisuutta huomattavasti. Uudella 0,4 µm:n suodatuksella analysoitu kiintoainepitoisuus oli ELY-keskuksen tekemän vertailun mukaan keskimäärin 86 % suurempi kuin vanhalla 1,2 µm suodatuksella tehty. Tällä seikalla olisi huomattava merkitys arvioitaessa turvetuotannon vaikutusta alapuolisiin vesistöihin.

Lisäksi tässä tapauksessa hankealueen nykyinen kuormitus on arvioitu hakemuksessa metsäojitetun suoalueen keskimääräisten ominaiskuormituksen perusteella. Todellisuudessa kyseinen suoalue voi olla ainakin osittain lähes luonontilainen ja näin ollen hakijan esittämiä kuntoonpano- ja tuotantovaiheiden kuormituslisäyksiä voidaan perustellusti pitää liian pieninä. Ylimääräistä kuormitusta alapuoliseen vesistöön syntyy hankealueella koko ajan, koska valmistelutyöt on aloitettu ennen ympäristölupahakemuksen jättämistä ilman asianmukaisia vesiensuojelurakenteita.

Luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa pitää ottaa huomioon myös turvetuotantotoiminnan pitkäaikaisuus. Myönnettyssä luvassa tuotantoaika arvioidaan riittävän vuoteen 2038 saakka. Toisin sanoen Rynkä- ja Samminjokeen ehtisi luvan mukaan kulkeutua kiintoainetta noin 20 vuoden ajalla yhteensä lähes 3 tonnia. Kolmen uuden tuotantoalueen yhteisvaikutus olisi kaikkienensa noin 40 tonnia kiintoainetta. Joen ekosysteemissä lisääntynyt kiintoainekuormitus ja liettyminen voivat aiheuttaa muun muassa pohjaeläinten populaatioiden taantumista. Rynkäjoessa uhattuna on myös taimenkanta.

Kalataloudellisen tarkkailun perusteella Rynkäjoella esiintyy erikokoisia taimenia. DNA-näytteiden analyysin perusteella Rynkäjoessa esiintyvä taimenkanta on oma alkuperäinen kanta, joka on hyvin pitkälle eriytynyt muista tunnetuista taimenkannoista. Tutkimustulosten perusteella Rynkäjoesta saatujen taimenten geneettisen muuntelun määrä on pieni ja yksilöiden sukulaisuudet ovat korkeat, mikä ilmentää eriytynyttä ja pientä taimenkantaa. Samminjoessa

ei aikaisempina vuosina ole havaittu taimenia, mutta vuonna 2017 sielläkin tehtiin ensimmäinen havainto.

Turvetuotannon aiheuttama veden laadun heikentyminen ja etenkin kasvava kiintoaineainekuormitus uhkaavat Rynkäjoen taimien lisääntymistä. Lohikalojen poikastuotanto on erityisen herkkää orgaanisen aineksen liettymiselle ja siitä seuraavalle talviajan alentuneelle veden happipitoisuudelle.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan todennut, ettei sillä ole lisättävää siihen, mitä valituksenalaisen päätöksen ratkaisussa ja sen perusteissa on sanottu.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut on vastineessaan viitanut asiasta 13.8.2018 antamaansa lausuntoon. Taimenkannan turvaamiseksi vesistön kuormitusta ei tule nykyisestä lisätä. Siinä tapauksessa, että lupaa ei kumota, tuotantoalueelle tulee määrätä 250 euron vuotuinen kalatalousmaksu.

Honkajoen kunta (1.1.2021 alkaen Kankaanpään kaupunki) on esittänyt vastineessaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastualueen tekemän valituksen hylkäämistä.

Perusteluna on muun muassa esitetty, että aluehallintovirasto on asian käsittelyn aikana ottanut hyvin huomioon turvetuotannosta ympäristöön aiheutuvat haitat ja niiden hallinnan ja edellä mainituista syistä pienentänyt hakemuksessa ollutta aluetta noin 1,0 ha. Vesienkäsittelyä koskevat lupamääräykset turvaavat riittävän vesienkäsittelyn tason ja kalatalousmaksulla ehkäistään kalataloudelle aiheutuvia haittoja. Hankkeessa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) ja ympäristön kannalta parasta käytäntöä (BEP).

Veikko Asukas Ky on vastineessaan esittänyt muun muassa, että tuotantoalueen vesien puhdistuksessa on otettu huomioon Karvianjoen pintavesien toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 asetetut tavoitteet. Päästöjä tarkkaillaan ja päästöjen määrää voidaan hallita pumppauksella. Kartoitusten ja maanäytteiden pohjalta pintavalutuskentän puhdistustehokkuus pitäisi vastata parempaa suodatusta.

Huomioimisen arvoista on suojellut luonnontilaiset suoalueet, metsätalouden ojitetut suoalueet ja maatalousalueet, joiden huuhtoutumia ei hallita puhdistusrakenteiden kautta, kuten suunnitellulla tuotantoalueella. Mikäli Rynkäjoen alueen kalatalouteen halutaan vaikuttaa, tulisi kaikki valuma-alueen vesistökuormitus johdattaa puhdistusratkaisujen kautta vesistöön ja sisällyttää yhteistarkkailuun.

Honkajoen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja Honkajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on varattu tilaisuus antaa vastine valituksen johdosta. Vastineita ei ole annettu.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualue on antanut vastaselityksen, jossa se on täydentänyt valituksessaan esittämiään tietoja vesistön tilasta uuden päivitetyn luokitteluehdotuksen osalta. Päivitetyssä luokitteluehdotuksessa Samminjoen ekologinen tila on pudonnut tyydyttävään

luokkaan. Luokittelun yhteydessä turvetuotanto tunnistettiin yhdeksi niistä merkittävistä paineista, jotka uhkaavat hyvän tilan saavuttamista.

Vastaselitys on annettu tiedoksi Veikko Asukas Ky:lle.

Merkintä

Hallinto-oikeus on ratkaissut samassa istunnossa nyt kysymyksessä olevaa ympäristölupa-asiaa koskevan valituksen kanssa valitukset Jukupuskan turvetuotantoa dnro 00047/19/5115 ja Paulaluodonkeitaan turvetuotantoa dnrot 42/03.04.04.19/2019, 45/03.04.04.19/2019 ja 49/03.04.04.19/2019 koskevissa ympäristölupa-asioissa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa aluehallintoviraston päätöksen siltä osin kuin se on myöntänyt ympäristöluvan Rynkäisten turvetuotantoon ja hylkää Veikko Asukas Ky:n ympäristölupahakemuksen tältä osin.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 51 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 21 §:n 1 momentin mukaan vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman tavoitteena on muun muassa, että pinta- ja pohjavesimuodostumien tila ei heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Vesimuodostumia suojellaan, parannetaan ja ennallistetaan siten, että hyvä tila voidaan saavuttaa viimeistään vuonna 2015.

*Asiassa saatu selvitys**Toiminta ja sen ympäristö*

Rynkäisten suunniteltu turvetuotantoalue sijoittuu Kankaanpään kaupungin Honkajoelle. Alueella on tarkoitus tuottaa jyrshinturvetta noin 6 000 m³ vuodessa. Tuotannon on arvioitu kestävän ainakin vuoteen 2038 saakka.

Valituksenalaisella aluehallintoviraston päätöksellä on myönnetty ympäristölupa noin 10,7 hehtaarin suuruiselle tuotantoalueelle auma-alueineen. Alue on ojitettu metsätaloutta varten. Vuonna 2017 tehdyn luontoselvityksen mukaan alueen kasvillisuus on vähäistä tiheän ojituksen, puuston korjuun ja maanmuokkauksen seurauksena.

Vesiensuojelurakenteisiin kuuluvat sarkaojarakenteet (lietesyvennys, lietteenpidätin, päisteputki), virtaamansäätöpato, laskeutusallas ja ojitetulle suolle rakennettava pintavalutuskenttä. Kuivatusvedet pumpataan laskeutusaltaan jälkeen sijoitetusta erillisestä pumppausaltaasta pintavalutuskentälle, jonka pinta-ala 0,62 ha on noin 4,8 % sen yläpuolisesta valuma-alueesta.

Rynkäisten kuivatusvedet on suunniteltu johdettavaksi pintavalutuskentältä pelto- ja metsäojia pitkin Rynkäjokeen ja edelleen Samminjokeen. Karttatar-kastelun perusteella kuivatusvesien valuntamatka Rynkäjokeen on noin 1,3 km ja Samminjokeen noin 13 km. Tuotantoalue sijaitsee Rynkäjoen valuma-alueella. Tuotantoalueen osuus Rynkäjoen valuma-alueen (36.067) pinta-alasta (63,13 km²) on noin 0,2 %.

Vaikutukset vesistöön ja kalastoon

Lupahakemukseen on liitetty tulokset Rynkäisten tuotantoalueen yläpuolisesta Rupakistonnevan vesistötarkkailupisteestä 83513 ”Rynkäjoki, Harjunevantie” 30.5.2017 otetusta vesinäytteestä. Rynkäjoen kiintoainepitoisuus on ollut tuollain kyseisessä pisteessä 6,8 mg/l, kokonaisfosforipitoisuus 46 µg/l, kokonaistypipitoisuus 740 µg/l, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}) 31 mg O₂/l, väriluku 270 mg Pt/l ja pH 6,3.

Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaan liitettyssä Karvianjoen pintavesien toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 Samminjoen ekologisen tilan luokka on hyvä ja sen kemiallisen tilan luokka on hyvää huonompi. Toimenpideohjelman mukaan Samminjoen hyvä tila on uhattuna. Rynkäjokea ei ole luokiteltu vesienhoidossa erikseen sen pienen valuma-alueen vuoksi. Turvetuotannon vesienhoidon ohjauskeinoin kaudelle 2016–2021 sisältyy muun muassa haitallisten vesistövaikutusten vähentäminen valuma-aluekohtaisella suunnittelulla, jossa huomioidaan kokonaisvaltaisesti valuma-alueen kuormitus ja alapuolisen vesistön tila sekä herkkyyys turvetuotannosta aiheutuvalle lisäkuormalle.

Karvianjoen pintavesien toimenpideohjelman kaudelle 2016–2021 mukaan Otamonjoen valuma-alueella (36.06) on tavoitteena fosforikuormituksen vähentäminen 10–30 % ja typpikuormituksen vähentäminen alle 10 %. Samminjoella tavoitteeksi on asetettu hyvän tilan säilyminen sekä fosforipitoisuuden vuosikeskiarvo alle 40 µg/l ja typpipitoisuuden vuosikeskiarvo alle 900 µg/l.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on lupahakemuksesta antamassaan lausunnossa 5.9.2018 esittänyt Samminjoen vedenlaadusta ja tilasta, että luokittelukaudella 2006–2012 joen pintaveden keskimääräinen fosforipitoisuus oli 59 µg/l ja typpipitoisuus 950 µg/l. Vastavasti jaksolla 2012–2017 kokonaisfosforipitoisuus on ollut 63 µg/l ja kokonaistyppipitoisuus 1 010 µg/l. Varsinais-Suomen ELY-keskus on ilmoittanut vastaselityksessään, että Samminjoen ekologinen tila on pudonnut päivitetystä luokitteluehdotuksessa tyydyttävään luokkaan.

Samminjoen kalasto koostuu hakemuksen mukaan lähinnä hauesta, ahvenista ja särkikaloista. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisena lupahakemuksesta antaman lausunnon 13.8.2018 mukaan Rynkäjoessa ja Samminjoessa esiintyy vuoden 2017 sähkökoekalastusten perusteella myös taimenia. Tuotantoalueen alapuolisesta Rynkäjoesta tavattiin myös taimenen poikasia.

Johtopäätös

Rynkäjoella on huomattava määrä turvetuotantotoimintaa jo ennestään. Hallinto-oikeus katsoo, että Rynkäisten turvetuotanto yhdessä alueen muun turvetuotannon kanssa aiheuttaisi Rynkäjoen pilaantumista tai sen vaaraa sekä uhkaa Rynkäjoen alkuperäiselle lisääntyvälle taimenkannalle, joita ei voitaisi lupamääräyksillä estää. Turvetuotannon pinta-alaosuus Rynkäjoen valuma-alueesta on niin merkittävä, että alueen turvetuotanto voi vaikuttaa heikentävästi myös Rynkäjoen alapuolisen Samminjoen tilaan.

Ojitetun pintavalutuskentän toimivuuteen liittyy aina huomattavan suurta epävarmuutta. Huomioon ottaen lisäksi suunnitellun turvetuotannon pitkä kesto, jo olemassa olevan turvetuotannon suuri osuus Rynkäjoen ja Samminjoen valuma-alueiden pinta-aloista, Samminjoen ekologinen tila ja vesienhoidon tavoitteet sekä alapuolisten vesistöjen kalataloudellinen arvo, Rynkäjoen valuma-alueelle ei tule sijoittaa hakemuksen mukaista uutta turvetuotantoa.

Hallinto-oikeus katsoo, että kyse on vesistövaikutusten vuoksi ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesta merkittävästä muusta ympäristön pilaantumisesta. Suunnitellusta turvetuotantotoiminnasta aiheutuisi ympäristönsuojelulain 49 §:n vastainen seuraus, jota ei asetettavissa olevilla lupamääräyksillä voitaisi poistaa. Näin ollen toiminta ei ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohta huomioon ottaen täytä ympäristönluvan myöntämiselle laissa asetettuja edellytyksiä. Aluehallintoviraston päätös on siten ratkaisuosasta ilmenevin osin kumottava ja tältä osin yhtiön hakemus hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kankaanpään kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **23.2.2022**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Asian Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Sinikka Kangasmaa ja Pirjo Joutsenlahti sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomarit Jaakko Tuhkanen ja Anne Saari. Asian on esitellyt Anne Saari.

Sinikka Kangasmaa

Pirjo Joutsenlahti

Jaakko Tuhkanen

Anne Saari

Toimituskirjan antaja:

Inkeri Eriksson
lainkäyttösihteeri

Jakelu

Päätös ja maksu Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, maksutta

Jäljennös maksutta

Veikko Asukas Ky

Kankaanpään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kankaanpään kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Kankaanpään kaupunginhallitus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/
Kalatalouspalvelut sähköisesti

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, sähköisesti
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

IE

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>